

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för kommunikation och medier

Medie- och kommunikationsvetenskap: MKVK04

Kandidatuppsats HT 2014

Generation ångest?

Framställningen av lycka och framgång i karriärmagasin riktade till studenter och young professionals

Författare: Ellinor Björkman

Handledare: Fredrik Miegel

Examinator: Fredrik Schoug

Abstract

Jag har genomfört en kvalitativ innehållsanalys av olika tidskrifter som finns tillgängliga på den svenska marknaden. Samtliga tidskrifter är karriärcoachande och riktar sig till unga studenter och så kallade young professionals. Syftet med analysen är att visa vilka föreställningar om karriär och framgång som förmedlas i dessa tidskrifter. För att förstå föreställningarna undersöker jag hur värdena frihet och lycka konstrueras i tidskrifterna. Jag kommer att visa hur tidskrifternas framställning av framgång och lycka istället planar en väg för osäkerhet och ångest.

Det jag fann var att framställningen av personerna i tidskrifterna kan ses som ett uttryck för en självcentrerad generation med högt självförtroende och driv. Att tro på sig själv och satsa på sina drömmar framstår i tidskrifterna som vägen till en framgångsrik karriär. Genom att problematisera dessa framställningar med utgångspunkt i huvudsakligen Sennetts och Standings teorier om förändringar i arbetslivet kom jag fram till att bilden av personerna i tidskrifterna kan ses som ett uttryck för hur arbetslivets flexibla krav tenderar att urholka självkänsla och förytliga mänskliga relationer. I tidskrifterna förmedlas ett synsätt där frihet förknippas med att exponera sig för risker och ha frihet från någonting; en fast anställning och därmed en trygg framtid. Att oro och osäkerhet hör till vägen att bli framgångsrik normaliseras i tidskrifterna. Därmed framställs prekariatet, en ny social klass som förenas av osäkerhet och otrygghet på grund av arbetslivets villkor, som något eftersträvansvärt.

Titel: Generation ångest? – framställningen av lycka och framgång i karriärmagasin riktade till studenter och young professionals

Författare: Ellinor Björkman

Författad vid: Institutionen för kommunikation och medier, Lunds universitet

Nyckelord: Karriär, framgång, frihet, utbrändhet, otrygghet, lycka, Sennett, prekariatet

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Syfte och frågeställning	5
3. Metod och genomförande	6
3.1 Urval	7
4. Perspektiv på en ny arbetskultur	8
4.1 En självcentrerad generation	9
4.2 Ett nytt arbetsliv.....	10
4.3 Förtyligande av mänskliga relationer och dess konsekvenser.....	11
4.4 Forskning om ett nytt arbetsliv	13
5. Bilden av framgång och lycka i karriärmagasin	14
5.1 Framställningen av en ny generation.....	14
5.2 Frihet – vad innebär det?	19
5.3 Framgång och att lyckas – vad innebär det?.....	25
5.4 Generation ångest?	30
6. Referenser	35
6.1 Empiri.....	36

1. Inledning

“Learning to love yourself, it is the greatest love of all”. Så lyder refrängen i Whitney Houston’s hit ”Greatest love of all” från 1985. Låten börjar med att Houston sjunger att våra barn är vår framtid, och att vi därför måste lära dem ett och annat. Men om vad? Människors lika rättigheter? Eller hur man ska bete sig mot varandra? Nej, barn ska lära sig att lita på sig själva. Houston sjunger vidare: ”I decided long ago, never to walk in anyone's shadows, if I fail, if I succeed at least I'll live as I believe. No matter what they take from me, they can't take away my dignity”. Houston’s hit från 1985 är inte den enda låten med budskapet att tro på sig själv. I många av dagens moderna, stora hitar matas vi med exakt samma budskap. I poplåten ”Firework” sjunger Katy Perry: ”you don't have to feel like a waste of space, you're original, cannot be replaced.” I ”Born this way” sjunger Lady Gaga att vi alla är födda som superstjärnor. För att inte tala om R. Kellys ”The world's greatest” där budskapet är just popsångens namn.

Det är inte bara i låttexter som vi förses med mottot att tro på sig själv; i dagens utbud av tidskrifter finns det en riklig tillgång av karriärmagasin riktade till unga studenter och young professionals. Gemensamt för både tidskrifterna och poplåtarnas texter är dess budskap; att lita och satsa på sig själva vilket i dagens populärkulturella texter framställs som den rätta melodin för att bli lycklig. Att tro på sig själv normaliseras således i dagens populärkulturella texter och därmed i samhället i stort. Karriärmagasinens konstruktion av vad framgång och lycka är bidrar starkt till detta, genom karriärsagor om personer som blivit framgångsrika tack vare sitt driv och sin passion. Denna bild socialiseras vi som läsare in i. Några av tidskrifterna som utgör empirin i min uppsats var tidskrifter jag tidigare hade bläddrat i och låtit mig imponeras av personerna i reportagen och vad de lyckats åstadkomma i sina liv. Personerna blev som förebilder för mig – en ung tjej som studerar på universitetet och inom en snar framtid ska ut i karriärdjungeln för att hitta ett jobb. Men framställningen av personerna i magasinen fick mig också att börja reflektera över om dessa människor verkligen är så lyckliga och framgångsrika som de porträtteras. Är passion och driv verkligen det enda som krävs för att nå lycka och framgång i livet?

Med dessa reflektioner som grund har jag valt att behandla ämnet i denna uppsats. Jag ämnar att visa vilka föreställningar om karriär och framgång som förmedlas i de tidskrifter som riktar sig mot unga på väg ut i arbetslivet. För att förstå de budskap som tidskrifterna ger sina läsare och för att visa att de kan ha oanade konsekvenser för individen kommer jag att

undersöka hur värdena frihet och lycka konstrueras i tidskrifterna. Jag kommer också att förklara varför den nya generation, som tidskrifterna porträtterar, snarare eftersträvar ett liv i otrygghet, ensamhet och osäkerhet än ett liv av framgång och lycka.

2. Syfte och frågeställning

Mitt syfte för denna uppsats är att visa vilka föreställningar om karriär och framgång som etableras i tidskrifter som riktar sig mot unga på väg ut i arbetslivet. Jag ämnar att visa vilken bild tidskrifterna framställer och hur denna bild utmålas som eftersträvansvärd. Jag kommer att kritiskt granska denna framställning och argumentera för att den kan förstås på ett annat sätt än så som den framställs i tidskrifterna, genom att analysera hur värdena frihet och lycka konstrueras i dem.

Jag har utgått från följande frågeställningar:

- Vilka föreställningar om karriär och framgång framställs i karriärcoachande tidskrifter?
- Hur kan man förstå den bild av karriär och framgång som förmedlas till unga människor i karriärcoachande magasin?
- Hur konstrueras bilden av frihet, framgång och lycka i tidskrifterna?

3. Metod och genomförande

För att besvara min frågeställning har jag genomfört en kvalitativ textanalys av ett antal karriärmagasin som finns tillgängliga på den svenska tidskriftsmarknaden. Gemensamt för dessa magasin är deras karriärcoachande inriktning på framgång och karriär adresserade till unga studenter och young professionals. Jag kom fram till att en kvalitativ textanalys var den mest lämpliga metoden för min studie eftersom jag ämnar att förstå och problematisera den konstruerade bilden i tidskrifterna. Valet av metod har således sin grund i mitt syfte med studien. Textanalysens mening är att ge en ökad förståelse till varför en text har skrivits samt vilken innebörd den har (Hellspong 2001:160). Tidskrifternas innehåll kan ge mig information om varför innehållet ser ut som det gör och en textanalytisk metod ger mig möjlighet att förstå och kritiskt granska innehållet.

Østbye et al. (2004:69ff) menar samtidigt att egenskaperna hos den text som ska analyseras är avgörande för arbetssättet. Fynden i mitt empiriska material har lett mig till min frågeställning, då upptäckter i det empiriska materialet gjort frågeställningen mer tydlig. Däremot har fynden i det empiriska materialet inte varit helt avgörande i min analys. Detta eftersom jag tidigt hade klart för mig att jag ville undersöka framställningen av personerna i tidskrifterna, men inte helt och hållet på vilket sätt. Därför var mitt intresse för texten avgörande för hur arbetet med det empiriska materialet gick till. En vilja till att vilja veta någon om texten har varit viktigt i min studie, vilket Østbye et al. (2004) menar är av stor vikt att ha i åtanke vid en innehållsanalys.

Østbye et al. (2004:71) menar att ”textanalys handlar om plocka isär en text genom att ställa frågor till den, men också om att sätta ihop den igen på ett nytt sätt som på ett eller annat vis ger både analytikern och analysens läsare ökad förståelse för texten”. Det som drivit mig genom analysens gång är att jag ställt frågor till texten för att på så sätt försöka tolka den på ett annat sätt än hur det är menat att förstå den. Därigenom växte min slutgiltiga frågeställning fram. Tidskrifterna jag har tittat på har som mål att coacha unga i att göra karriär och visa upp hur ett framgångsrikt liv ser ut. Jag har alltså gjort en kritisk granskning av framställningen av personerna i tidskrifterna för att på så sätt problematisera den bild av framgång och lycka som förmedlas i dem.

Däremot var jag, som tidigare nämnt, inte helt övertygad om hur jag egentligen ville tolka framställningen av personerna i tidskrifterna, varför det empiriska materialet ledde mig till en mer konkret frågeställning. Fynden som jag hittat i det empiriska materialet gjorde att jag fick

en ökad förståelse för hur texten kan tolkas. I den processen har samtidigt de teoretiska perspektiv jag utgått ifrån varit av stor betydelse. Innan insamlingen av materialet var jag nämligen införstådd med vilka teorier jag ville använda mig av, vilket betyder att de fungerat som vägledning i mitt uppsatsskrivande och lett mig till min frågeställning. Kombinationen av dessa har således varit avgörande för frågeställningen och syftet med denna uppsats.

3.1 Urval

Det empiriska materialet för analysen består av fyra olika magasin som liknar varandra i många aspekter – de adresserar sig alla till karriärmedvetna unga människor. Först, det både digitala och tryckta magasinet riktat till drivna studenter och young professionals med fokus på karriär, studentevenemang och livsstil – *The Scholar*. Jag har även använt mig av gratistidningen *Metro Student*, som beskriver sig som ett student- och karriärmagasin och finns tillgängligt både online och i tryckt format. *Egoboost magazine*, en tidskrift tillgänglig till försäljning, utgör även den min empiri, och har som ambition att inspirera unga kvinnor till karriär, utbildning och självkänsla. Det fjärde magasinet som utgör mitt empiriska material heter *Shortcut* och beskriver sig som en väletablerad karriärrådgivare och vän i karriären och finns tillgänglig både på webben och i tryckt upplaga. Det blir således tydligt att dessa fyra magasin riktar sig till samma målgrupp och har som ambition att leva upp till likartade syften. Samtliga innehåller allt från framgångssagor om unga som satsar på sina drömmar till superkvinnor med god självkänsla som följt sin passion. Men de nämner också stressen om att göra bra ifrån sig och tvånget att jobba dubbla karriärer för att tjäna in pengar. Tidskrifterna utgör en del av ett relativt nyutvecklat område på den svenska tidskriftmarknaden – de karriärcoachande magasinerna riktade till unga på väg ut i arbetslivet. Både den svenska och internationella marknaden har ett stort utbud av tidskrifter inriktade på karriär och framgång, men just dessa magasin är några av de få som riktar sig till studenter och young professionals. Därför utgör de speciell relevans för mitt arbete. Samtliga tidskrifter startades under 2000-talet vilket visar en uppåtgående trend för karriärcoachande tidskrifter riktade till unga på väg ut i arbetslivet, och visar på så sätt också en relevans för mitt arbete.

Jag analyserade inledningsvis totalt 12 utgåvor, 3 nummer vardera, av tidskrifterna via utlåning på Universitetsbiblioteket i Lund. Jag försökte få tag i så nya utgåvor som möjligt för att min analys skulle bli så aktuell som möjligt. Samtliga nummer var från 2013 och 2014. Mitt empiriska material koncentrerades till slut till åtta nummer av dessa tidskrifter; fyra nummer av *The Scholar*, två nummer av *Shortcut* och ett nummer vardera av *Metro student*

och *Egoboost magazine*. Skälet till att det slutgiltiga empiriska materialet utgörs av just dessa nummer är eftersom fynden i dessa utgåvor guidade mig på vägen till en konkret frågeställning. Ursprungligen bestod som tidigare nämnt det empiriska materialet av fler tidskrifter, men det uppträdde en enhetlighet i framställningen av personerna i tidskrifterna vilket gjorde att jag lätt hittade bra exempel som jag tidigt förstod kunde utgöra en bra grund för analysen. Gemensamt för de tidskrifter jag gick igenom var alltså en liten variation i budskapen som förmedlades. Jag kan till exempel inte komma ihåg hur många framställningar av personer i tidskrifterna som visade att man måste tro på sig själv och jobba hårt för att lyckas. Hade jag tagit upp alla dessa exempel hade analysen blivit för upprepande, vilket ledde till att jag därför begränsade det empiriska materialet.

Gemensamt för de fyra magasinerna var även dess utformning som främst utgörs av reportage med både kända och okända personer som framställs som framgångsrika på grund av deras passion och driv. Utöver det utgörs tidskrifternas innehåll bland annat av tips från karriäreexperter om hur du ska lyckas i karriären, annonser om utbildning, livsstil och studentrabatter samt bok- och filmtips. Reportagen med olika personer i tidskrifterna var mest fruktbar för min studie eftersom framställningen av dem visade mest tydligt vilken bild av lycka och framgång som tidskrifterna porträtterar och som vi som läsare därmed socialiseras in i.

4. Perspektiv på en ny arbetskultur

För att förstå den bild av karriär och framgång som förmedlas till unga människor i karriärcoachande magasin måste man känna till och förstå ett antal teorier om den moderna arbetskulturen som utvecklats under de senaste decennierna och vilka konsekvenser arbetslivets förändringar har fått. Därför kommer jag nedan att redogöra för detta genom att ta upp Richard Sennett och Guy Standing, två av de dominerande teoretikerna på fältet. Samtidigt måste man förstå hur bilden av en ny självcentrerad generation kommit till uttryck i dagens samhälle för att förstå vilka föreställningar om karriär och framgång som presenteras i tidskrifterna.

4.1 En självcentrerad generation

I *Generation me – why today's young Americans are more confident, assertive, entitled – and more miserable than ever before* undersöker Twenge (2006) varför de unga människorna som hon kallar "Generation me" har gott självförtroende, är jag-fixerade och ambitiösa men också ångestfyllda, narcissistiska och obundna. Att vara sig själv och alltid följa sina drömmar är det som kännetecknar denna nya generation, menar Twenge. De är födda på 1980-talet och senare och karaktäriseras av att ha haft en uppväxt med uppmuntran till att ingenting är omöjligt bara man tror på sig själv. Det har kommit att påverka hur GenMe's, som Twenge kallar dem, ser på sig själva som individer. Att jobba hårt och att arbetet ska vara roligt hör till GenMe's uppfattning om hur tillvaron ska se ut, men stressen att leva upp till en sådan tillvaro påverkar deras välmående. Höga förväntningar tenderar att slå över i besvikelse hos denna nya generation, menar Twenge. Trots GenMe's höga självförtroende tillhör de en generation som lider av ångest och depression eftersom det är ett stort gap mellan vad de förväntar sig och vad de faktiskt får.

Den nya generation som Twenge undersöker är även en generation som är personliga marknadsförare av sig själva. Detta talar Zygmunt Bauman om i sin bok *Konsumtionsliv*. Bauman (2009) menar att vi i allt större utsträckning är personliga marknadsförare av oss själva eftersom vi drivs och tvingas till det i dagens rådande konsumtionssamhälle. Vi måste alltså se på oss själva som varor på en marknad för att vinna erkännande och uppmärksamhet i socialiseringsspelet.

4.2 Ett nytt arbetsliv

Den viktigaste teoretiska ansatsen i denna uppsats är Sennett och Standings teorier om den nya arbetskulturen. För att kunna problematisera framställningen av hur ett framgångsrikt liv ser ut i tidskrifterna är det viktigt att förstå Sennett och Standings kritiska teorier om arbetslivets förändringar och konsekvenser, då jag rent utav sympatiserar med dessa. Deras teorier måste redogöras för eftersom det är av stor vikt för att kunna förstå hur den bild av framgång och lycka som förmedlas i tidskrifterna kan ses som ett uttryck för en otrygg och osäker arbetssituation. Jag använder huvudsakligen Standings, Sennetts och Putnams teorier för att kritiskt granska framställningen av personerna i tidskrifterna.

Sennett (2007) menar i *Den nya kapitalismens kultur* att arbetsorganisationer har gått från att efterleva ideal om en fast anställning och en trygg, förutsägbar karriär inom hierarkiska företag till mer flytande organisationer med fokus på kortsiktiga vinster. Sennett hävdar att detta istället gjort människor mer ofria eftersom den nya flexibiliteten och begränsade byråkratin i dagens arbetsorganisationer innefattar en maktförskjutning som kontrollerar individen; de anställda har fått större kontroll över sitt arbete och mindre ansvarsskyldighet. Företagen behöver ta mindre ansvar eftersom det istället lagts över på individen. I takt med utvecklandet av mer flexibla arbetsorganisationer premieras individer som anses vara talangfulla och ha potential. De är numera de som ses som viktiga i samhället. De som anses talanglösa blir osynliga eftersom organisationerna bedömer förmåga i relation till det personliga värdet snarare än prestation. Detta står i kontrast mot arbetskulturens tidigare byråkratiska organisationer där hantverksskicklighet var något som premierades. Hantverksskicklighet innebär att göra något bra för dess egen skull och individens kompetens bedöms efter hur väl arbetet utförts (Sennett 2007:77-94).

Jag har även använt mig av Sennetts bok om arbetslivets förändringar som heter *När karaktären krackelerar – människan i den nya ekonomin*. I denna talar Sennett (1999:116ff) om att arbetslivets förändringar har utvecklats till en typ av riskkultur där passiva människor förtvinar i dagens rörliga samhälle. Därför är risktagande en nödvändig strategi i dagens arbetsliv där stabilitet betraktas som stagnation. Samtidigt menar Sennett (1999:28f) att tidsuppfattningen har förändrats i takt med nya flexibla arbetsvillkor. Den kontinuitet som utlovades i byråkratiska organisationer finns inte i dagens flexibla arbetsorganisationer. Dagens företag har istället mer kortsiktiga mål och präglas av ständiga förändringar och

osäkra, kortsiktiga anställningar vilket resulterar i individuella svårigheter att planera för framtiden. Det flexibla arbetslivets villkor lovar ingen belöning i framtiden eller ett stabilt framtida tillstånd, till skillnad från byråkratiska organisationer där erfarenhet låg till grund för framgång. Detta har resulterat i ett mer förvirrat arbetsliv som hotar individens framtidskridande och självförtroende (Sennett 1999:28-44).

Likt Sennett, dominerar Standing (2013) fältet om arbetslivets förändringar. I hans bok *Prekariatet – den nya farliga klassen* förklarar han hur arbetslivets förändringar har resulterat i en ny social klass som skapats i kölvattnet av globalisering och ekonomisk kris. För att kunna förstå hur framställningen av personerna i tidsskrifterna kan ses som ett uttryck för något annat än lycka och framgång krävs en förståelse för Standings teori om prekariatet. Denna nya sociala klass spretar åt olika håll och klasstillhörigheter men förenas av osäkerhet och otrygghet gällande inkomst, stabilt arbete, sociala skyddsnät och framtidsutsikter. Den totala anpassning som arbetet kräver resulterar i ångest och oro för den prekära arbetaren. Frihet byts ut mot osäkerhet, vilket betyder att lönen inte går att förutspå och anställningen måste kanske lämnas – med andra ord lider prekariatets medlemmar av ett osäkert jobb och därmed ett osäkert liv.

För förstå utvecklingen av ett nytt arbetsliv har jag också använt mig av Baumans (2009) teori om tidsuppfattningen i det konsumistiska samhälle han menar att vi lever i. Hans teori är viktig att ta del av för att förstå hur framställningen av personerna i tidsskrifterna visar en inställning på att uppnå en karriär som ska hända nu och på en gång. Han menar att tiden i ett konsumtionssamhälle är pointillistisk; den blir en punkt- eller ögonblickstid. Den pointillistiska tiden är fokuserad på nuet och en omedelbar tillfredsställelse av behov.

4.3 Förytligande av mänskliga relationer och dess konsekvenser

För att kunna göra en kritisk granskning av synen på framgång och lycka i framställningen av personerna i tidsskrifterna är det viktigt att redogöra för hur arbetslivets nya villkor har lett till ett förytligande av mänskliga relationer. Återkommande i denna aspekt är Sennett (1999:32ff) som konkretiserar hur värdet i att lyckas och vara framgångsrik har förändrats i takt med arbetslivets förändringar. Sennett menar att arbetslivets flexibla villkor har resulterat i att lojalitet och djupare engagemang inte får tid att utvecklas eftersom flexibla organisationer har kortsiktiga mål och är i ständig beredskap för förändring. Sennett menar att det har påverkat individens privatliv och resulterat i ett förytligande av mänskliga relationer. Som exempel på

detta återger Sennett en intervju med Rico, som visar hur arbetslivets flexibilitet och instabilitet har påverkat individens långsiktiga relationer.

För att förstå hur värdet av mänskliga relationer har förminskats i dagens samhälle använder jag också Turkles, Putnams och Asplunds teorier. Sherry Turkle (2011) menar att den teknologiska utvecklingen har gjort oss mindre engagerade i relationer i verkliga livet och inte intresserade av människors äkta känslor. Vi ser våra liv online som själva livet, och därför förminskas värdet i mellanmänskliga relationer.

I sitt verk *Bowling Alone* undersöker Robert Putnam (2001) den förlust av socialt kapital som han menar har skett i USA sedan 1950. De anknytningar som finns mellan individer i ett samhälle kallar Putnam för socialt kapital. Han beskriver ett avtagande av det sociala kapitalet, alltså mellanmänskliga relationer och umgänge, som amerikaner tidigare byggde sitt liv kring. Till följd av detta har förtroende, engagemang och sammanhållning i samhället försvagats. Arbetslivets allt högre krav på människors förmåga att samarbeta med andra och internets förmåga att knyta kontakter leder, enligt Putnam, till att kontakten med samma människor inte upprätthålls. Upprepande möten med samma människor är inget som premieras i dagens flexibla arbetsliv utan arbetskamrater och samarbetspartners byts ständigt ut. Det menar Putnam (2001) resulterar i att förtroende, sammanhållning och långsiktiga relationer inte upprätthålls och därför tenderar vi idag att ”bowla ensamma” även fast vi bowlar med arbetskamraterna.

Även Johan Asplund (1987), har en teori kring effekten av förytligande av mellanmänskliga förhållanden som är av stor vikt i min analys. Hans teori är viktig för att förstå hur den jag-fixering som råder i framställningen av personerna i tidskrifterna kan ha oanade konsekvenser för individen. Asplund menar att mellanmänskliga förhållanden ligger till grund för fenomenet utbrändhet på grund av en utbredning av det han kallar en samhällelig abstrakt socialitet. Det betyder, enligt Asplund, att umgänget mellan människor har blivit alltmer abstrakt till följd av att individen mer och mer fokuserar på sig själv och sköter sina individuella sysslor, vilket leder till social resonslöshet och därmed en samhällelig abstrakt socialitet. Individen får svårare att hysa omtanke om sina medmänniskor – ett mer mekaniskt umgänge utvecklas vilket leder till känslobortfall och vidare till utbrändhet.

4.4 Forskning om ett nytt arbetsliv

Under de senaste decennierna har det forskats mycket om hur arbetslivet har förändrats från byråkratiska organisationer till mer flytande och flexibla arbetsorganisationer. Det är Sennett och Standing som dominerar detta fält, med sina teorier om framväxten av en modern arbetskultur och dess konsekvenser för individen. De har båda försökt sätta fingret på hur arbetslivet har förändrats och hur prekariatet har utvecklats till följd av detta. Dessa teorier har fungerat som utgångspunkt i min analys. Det har samtidigt gjorts mycket forskning kring vilka konsekvenser arbetsmarknadens nya flexibla villkor har för individen och vilken framtid unga väntar sig. Genom sökningar i Lunds universitets söktjänst LUB search kunde jag med en kombination av nyckelorden ”flexibility”, ”work” och ”change” hitta artiklar som “New ways of working: does flexibility in time and location of work change work behavior and affect business outcomes?” och “Influence of flexibility and variability of working hours on health and well-being”. Det fanns en uppsjö av liknande artiklar och blev därmed tydligt att forskning kring den moderna arbetskulturen och dess konsekvenser var omfattande. Artiklar som “Bringing emotion to work: emotional intelligence, employee resistance and the reinvention of character” och “Working in the age of flexibility: ‘Crisis of work’ and the meaning of volunteering” var också forskning jag kunde hitta med hjälp av tidigare nämnda sökord. Slutsatserna i dessa artiklar liknar dem som framför allt Sennett kommer fram till, och visar på olika sätt vilka konsekvenser arbetslivets flexibla villkor har för individens arbetsliv, känslor och relationer. Forskningen inom detta ämne ger således stöd åt framför allt Sennetts teorier.

Däremot är forskningen kring hur arbetslivets förändringar och dess konsekvenser kommer till uttryck eller kan tolkas i populärkulturella texter sparsam. I mina sökningar på kombinationer av orden ”popular culture”, ”career”, ”precariat” och dylikt blev resultatkvoten desto mindre och mycket av det som återfanns hade ingen relevans för min studie. Jag provade samtidigt att söka på dessa ord i databasen för svenska examensarbeten och även här har tidigare uppsatser behandlat arbetslivets konsekvenser för individen och konstruktionen av prekariatet genom mestadels intervjuer. Däremot finner jag varken vetenskaplig forskning eller examensarbeten om hur framställningen av personer i tidskrifter kan tolkas och förstås med utgångspunkt i arbetslivets förändringar. Därför täcker mitt syfte med uppsatsen en kunskapslucka och bidrar genom detta ämne med ny kunskap till det medie- och kommunikationsvetenskapliga fältet.

5. Bilden av framgång och lycka i karriärsmagasin

I nedanstående kapitel som utgörs av innehållsanalysen av mitt empiriska material kommer jag till en början presentera föreställningarna om karriär och framgång som etableras i tidskrifterna. Därefter följer en kritisk granskning av dessa föreställningar genom en redogörelse för hur värdena frihet och lycka konstrueras i tidskrifterna.

5.1 Framställningen av en ny generation

På framsidan av det karriärcoachande magasinet *Shortcut 2014:1* står ledorden; ”Din karriär, ditt liv, din framtid”. Redan i tidskriftens ledord kopplas karriären samman med ditt liv och din framtid. Detta blir också tydligt i ledaren där man som läsare möts av uppmaningen om att ha en målbild, du-kan-själv-inställning och uthållighet för att lyckas med karriären. Detta menar ledarskribenten är gemensamt både för entreprenörer, riskkapitalister och stylisterna – det spelar ingen roll vilket yrke du har. Det är dessa egenskaper som krävs för att ”få motivation att komma igång oavsett hur din dröm ser ut” (*Shortcut 2014:1*, s. 4). Redan i ledaren sätts alltså agendan för tidskriftens bild av hur man ska vara för att lyckas med sin karriär och nå framgång. Twenge (2006) menar att vara sig själv och alltid följa sina drömmar är det som karaktäriserar ”Generation me” – en generation som har skapat en ny betydelse av vad det innebär att vara ung idag. Det är en generation med gott självförtroende som sätter sig själva och sina egna behov först och fokuserar på att göra vad som är bäst för en själv. De tar för givet att de är speciella och unika och därför förtjänar det bästa.

I artikeln ”Från banking till Broadway” (*The Scholar 2014:3*, s. 69) berättar Fabian Bolin om hur han gick från studier på Handelshögskolan och internship på bank i New York till det han egentligen verkligen ville göra; att satsa på skådespeleriet. Han beslutade sig alltså för att göra det han verkligen brann för och har nu kontrakt med två modellagenturer och en skådespelaragentur. I tidskriften *The Scholar* berättar DJ:n Anna Korsgren:

Jag har en passion som jag kan tjäna pengar på. (*The Scholar 2014:2*, s. 83)

Linda Limonello berättar i *Shortcut* att hon lever på sin blogg ”Call me cupcake” som handlar om bakning:

För mig är framgång att göra det jag brinner för och det som känns viktigt för mig. Det är så lätt att jämföra sig med andra, ett tag gjorde jag det hela tiden. Men till slut fick jag nog och insåg att det fick vara slut på det! Nu har jag lärt mig att fokusera på det jag själv gör. (*Shortcut 2014:1*, s. 25)

I *Shortcut* berättar retorikexperten Elaine Eksvärd:

Jag gör det jag känner för och försöker inte vara någon annan än mig själv (...). Min mamma uppmuntrade mig alltid att tänka lite större, överdrivet stort. (*Shortcut 2014:2, s. 28*)

Citaten tydliggör hur framställningen av personerna i tidskrifterna i många avseenden utgår från samma egenskaper som Twenge lyfter fram som karaktäristiska för "Generation me". Genom dessa exempel blir det tydligt att det är individen som kommer i första hand, och att göra det man brinner för är ett steg i rätt riktning mot ett framgångsrikt och lyckligt liv. Utmärkande för GenMe's är även att de är införstådda med att hårt jobb krävs för att nå deras mål (Twenge 2006), vilket chefredaktören Ida Käll uttrycker i ledaren i *The Scholar*:

Vi vill föra fram människor som berättar om hur hårt arbete och passion har lett till framgång och lönsamhet (...). Gemensamt för de personer jag har intervjuat genom åren har varit en sak: driv. (*The Scholar 2014:2, s. 14*)

Ett återkommande tema i reportagen och artiklarna i karriärsmagasinen är just att de intervjuade betonar att de har jobbat hårt för att lyckas, att de har följt sina drömmar eller poängterar att god självkänsla är det som tagit dem dit de är idag. På det här sättet kan framställningen av personerna i tidskrifterna ses som ett uttryck för den generation som Twenge beskriver och för vilken dessa egenskaper är signifikanta.

I *Shortcut* delar entreprenören Anna Stenberg med sig av sina framgångstips:

Var öppen (...). Tro på dig själv. Du fixar det. (*Shortcut 2014:1, s. 14*)

I *Metro Student* ger psykologen Alexander Rozental tips på hur man ska göra för att bli en doer i reportaget "Sluta skjuta upp":

Tro på dig själv. För att klara av någonting krävs ofta ett självförtroende. (*Metro Student 2014:3, s. 78*)

Att tro på sig själv är alltså den bild av vägen till en framgångsrik karriär som vi matas med i tidskrifterna. Det framstår som en viktig del i att nå framgång enligt den konstruerade bilden i tidskrifterna. Självförtroendet är det alltså inget fel på, vilket Twenge (2006:102) menar är en fördel bland GenMe's. Det är bra för unga att tro på att de kan lyckas, men bara om de har rätt verktyg att göra det och om självförtroendet inte omvandlas till narcissistiska personlighetsdrag. I magasinen porträtteras unga karriärmedvetna män och kvinnor som att de

har lyckats, och det är den på detta sätt konstruerade bild av vad framgång och karriär är som förmedlas till läsaren.

Twenge (2006:80ff) beskriver att GenMe's förväntar sig att jobba ska vara en tillfredställande och rolig erfarenhet. Deras inställning visar att man ska ägna sig åt det som gör en glad och strunta i andras åsikter. Bloggerskan Angelica Blick berättar följande i en intervju i *Metro Student*:

Jag vill göra det jag gillar att göra. (*Metro Student 2014:3, s. 65*)

Linnea Braun, kvinnan bakom skjortmärket "The Shirt Factory", framställs i *Egoboost magazine* som följande:

Det som driver Linnea är glädjen. Hon menar att det ska vara roligt, vad man än gör. (*Egoboost magazine 2013:april, s. 39*)

I *The Scholar* ger Markus Håkansson, revisor på Mazar, tips på vägen till framgång i reportaget "Att göra karriär – utan vassa armbågar":

Se till att satsa på något som du tycker är roligt. Det är helt omöjligt att lyckas med en karriär om du gör något som du inte gillar. (*The Scholar 2014:2, s. 89*)

Maria Brisheim, rekryteringschef Norden på Dfind Finance, fungerar som expert på framgång i reportaget "Framgångstips från experten" i *The Scholar*:

Ha kul på jobbet. Du tillbringar många timmar på din arbetsplats. (*The Scholar 2013:1, s. 92*)

Genom dessa exempel blir det tydligt att de föreställningar som förmedlas i tidskrifterna visar att framgång och karriär är starkt förknippat med att ha roligt och göra det man trivs med. De som misslyckas i sina satsningar på det som de brinner för syns däremot inte i tidskrifterna, vilket ger en skev verklighetsbild. För självklart är detta något som inte alltid stämmer överens med verkligheten – allt är inte roligt. I djungeln av självförverkligande, hårt jobb och drömmuppfyllelse löper dessa unga en risk att bli besvikna över att inte bli så framgångsrika som de hoppas. Jobbet är kanske inte tillräckligt stimulerande, de blir nog inte så kända som de hoppas och tjänar antagligen inte lika mycket pengar som målet var. Twenge (2006) menar därför att GenMe's samtidigt är en deprimerad generation som lider av ångest och oro. Det är ett stort gap mellan vad de förväntar sig och vad de faktiskt får. Stressen för hur framtiden kommer utformas skapar en rädsla hos unga: vad händer om man inte lyckas bli så

framgångsrik som man tänkt sig? Enligt Twenge är dagens unga alltså inte bara en generation som tror på sig själva och har höga förhoppningar och förväntningar; de är samtidigt en generation som lider av ångest och depression.

I ett reportage med bloggerskan Angelica Blick i tidsskriften *Metro Student* framställs livet som bloggare som en stressig tillvaro:

Många inom bloggvärlden går in i väggen (...) Eftersom allt som händer är kul är det lätt att köra på utan att stanna upp. (*Metro Student 2014:3, s. 65*)

Författaren och föreläsaren Nina Åkestam berättar i en intervju i *Metro Student* om hennes bok ”*Meningen med hela skiten*”. Hon pratar om ett hektiskt arbets- och studentliv i reklambranschen respektive på Handelshögskolan med många sena nätter och långa dagar som präglades av glädje och passion men också av ångest, stress och utbrändhet. Det fick henne att reflektera över sin tillvaro:

Vad är egentligen grejen? Varför gör jag det här? (*Metro Student 2014:3, s. 31*)

I *Shortcut* berättar retorikexperten Elaine Eksvärd om hennes karriär som gick i raketfart:

Till slut gick allting lite för bra och snabbt berättar Elaine (...) Intensivt arbete, långa dagar och hög press ledde till att Elaine började må dåligt och fick panikångest. (*Shortcut 2014:2, s. 28*)

Framställningen av dessa personer i tidskrifterna gör det tydligt att livet som karriärmedveten och framgångsrik inte bara präglas av lycka och välmående utan också en tillvaro fylld av stress och ångest. Den bild vi socialiserar in i genom att läsa dessa tidskrifter är en bild av att risken att gå in i väggen eller lida av stress och ångest är något som hör till livet som framgångsrik. Bilden av att stress och ångestrelaterade symtom är ett faktum hos många som gjort karriär normaliserar därmed i tidskrifterna – du måste jobba hårt och tro på dig själv för att lyckas, men att nederlag och stress kan komma med på kuppen är något man får räkna med. Samtidigt är den bild av framgång som konstrueras i tidskrifterna en verklighet för väldigt få personer och därför problematisk att framställa – hur många blir egentligen en Angelica Blick?

I en värld fylld av höga förväntningar och hård konkurrens menar Twenge (2006) att GenMe's fokuserar allt mer på sig själva för att utmärka sig och förbli konkurrenskraftiga gentemot andra. Gemensamt för majoriteten av tidskrifterna jag har analyserat är att de innehåller guider och framgångstips för hur du ska klara av att vara konkurrenskraftig på

marknaden och sticka ut i karriärsdjungeln. Bauman (2009) hävdar att vi är personliga marknadsförare av oss själva och att det test som vi måste klara för att vinna erkännande i socialiseringsspelet tvingar oss att kommodifieras till varor. Det innebär att vi måste se på oss själva som produkter för att på så sätt fånga uppmärksamhet av konsumenterna. Vi måste alltså skaffa oss de egenskaper som efterfrågas och vara beredda på att ständigt omforma våra identiteter så att de ska passa marknadens efterfrågan. Vi lockas, drivs och tvingas lansera en attraktiv vara i dagens rådande konsumtionssamhälle. Den varan är vi själva.

I följetongen ”Cv-akuten” i *Shortcut* står följande:

I varje nummer av *Shortcut* hjälper vår cv-expert någon av våra medlemmar med att vässa sin jobbansökan. Lär av tipsen du också! (*Shortcut* 2014:1, s. 54)

I *Metro Student* 2014:3, s. 90 återfinns en artikel med namnet ”Stick ut med ditt personliga varumärke” som handlar om hur du ska knipa drömjobbet och hur du ska få arbetsgivarna på fall genom att lyfta fram dig själv och dina unika egenskaper för att matcha arbetsgivarens värderingar. I *The Scholar* 2014:2, s. 89 ges framgångstips om hur man ska hitta sin balans i livet i artikeln ”Att göra karriär – utan vassa armbågar”. Du uppmanas även att det är omöjligt att lyckas om du inte tycker det du gör är roligt. I *Shortcut* 2014:2, s. 34 ges tips om hur du ska utforma ditt CV för att sticka ut hos arbetsgivare i artikeln ”Kill your darlings”. I artikeln ”Nystart i karriären” i *Shortcut* 2014:1, s. 49 ger karriärexperten Linus Zackrisson råd som riktar sig till dig som behöver en nystart i karriären. Tips som att skaffa ett konto på onlinenätverket för professionellt nätverkande LinkedIn, ha med en bild i CV:t samt ta hjälp av en karriärsexpert för utformning av ditt CV ges. I *The Scholar* 2013:1, s. 92 berättar rekryteringschefen Maria Brisheim om sina bästa framgångstips i ”Tio framgångstips från experten”. Gemensamt för majoriteten av reportagen och intervjuerna i tidskrifterna är även att de innehåller framgångstips från de intervjuade.

Tidskrifternas tips om hur vi ska nå framgång blir en vägledning i hur vi ska göra för att vinna erkännande på arbetsmarknaden. Vi socialiseras in i en bild av att vi måste marknadsföra oss själva för att överleva på arbetsmarknaden och nå framgång. Tidskrifternas tips kan liknas vid instruktioner om hur vi på bästa sätt kan varugöra oss. Instruktionerna visar att i takt med att arbetsklimatet förändras och exempelvis nya sociala medier som LinkedIn växer fram, tvingas vi att anpassa oss till det för att ha en chans att vinna erkännande och uppmärksamhet från konsumenternas, i det här fallet arbetsgivarnas, intressen. I *Metro Student* berättar

bloggerskan Angelica Blick om att hon får mycket erbjudanden av olika aktörer i bloggvärlden:

Det handlar mycket om att vara försiktig med sitt varumärke (...) jag vill inte förknippas fel. Jag vill framstå på rätt sätt, hamna i rätt situationer med rätt företag och vill bli pushad i rätt riktning. (*Metro Student 2014:3, s. 66*)

Det Blick beskriver är att hon väljer att vara selektiv i bloggbranschen och lägga fokus på det personliga varumärket. Det är ett uttryck för att den bild karriärmagasinen ger är att vi måste tänka på hur vi marknadsför oss själva i dagens arbetsklimat och i framställningen av Blick har det uppenbarligen varit en avgörande del i hennes väg till framgång. På det här sättet blir det tydligt att Blick ser sig själv som ett varumärke och därmed ett föremål för försäljning på en marknad.

5.2 Frihet – vad innebär det?

Att tidskrifterna konstruerar en bild av att personerna i dem är en del av en ny generation som ägnar sig åt personlig marknadsföring, hårt jobb och självverkligande blev tydligt i kapitel 1. För att problematisera dessa föreställningar och för att visa att dessa kan ha oanade konsekvenser för individen kommer jag att redogöra för hur värdena frihet och lycka konstrueras i tidskrifterna med stöd av teorier från framför allt Sennett och Standing.

Den nya kapitalismen hävdar att arbete, talang och konsumtion leder till större frihet i det moderna samhället i takt med att institutioner, kunskap och konsumtionsmönster har förändrats. Sennett (2007) menar att det istället gjort människor mer ofria eftersom arbetsorganisationer har gått från att efterleva ideal om en fast anställning och en trygg, förutsägbar karriär inom hierarkiska företag till mer flytande organisationer med fokus på kortsiktiga vinster. Den nya flexibiliteten och begränsade byråkratin i dagens arbetsorganisationer har lett till att de anställda får ta mer ansvar än själva företaget och därmed mindre ansvarsskyldighet och större kontroll. I tidskrifterna återfinns uttryck för frihet i arbetslivet. I tidskriften *The Scholar* berättar Sofi Fahrman om hennes arbetssituation på frågan om hon aldrig vill bli anställd:

Jag är SOFI AB, utan tvekan (...) Jag gillar friheten med att vara egen företagare och är en hårt arbetande person vilket gör att jag klarar av ett frilansliv. Att vara anställd är en bekvämlighet, det rullar in en fast lön varje månad. Driver du eget företag är det något helt annat. Du behöver lägga upp dina jobb så att du har intäkter året runt. Det är såklart tufft men för mig är det perfekt. (*The Scholar 2014:2, s. 38*)

Framställningen av Sofi Fahrman i denna intervju visar hur värdet av frihet konstrueras i *The Scholar*. Hon ser värdet av frihet som att vara icke anställd och själv ha möjlighet att planera och konstruera sitt liv och sin karriär. Hon medger att livet som egenföretagare är tufft, men att friheten är anledningen till varför hon väljer det livet. Att vara anställd framställs som bekvämt, men det är inte frihet för Fahrman. Friheten ligger istället i att bestämma allt på egen hand. På det här sättet raderas attraktiviteten i en stabil och trygg anställning från ekvationen. Linnea Braun, grundare av skjortmärket The Shirt factory, gör ett liknande uttalande i *Egoboost magazine*:

Friheten att driva eget är kanske det allra bästa som jobbet för med sig. Friheten är något jag verkligen uppskattar. Det är självklart frihet under ansvar men just den känslan betyder mycket. (*Egoboost magazine* 2013:april, s. 39)

I *The Scholar* intervjuas Fabian Bolin, som gick från ”Banking till Broadway” som är rubriken på reportaget:

Jag började tänka på vad jag ville göra på riktigt och det var ju att bli skådis. Jag måste ju återvända till mitt kall men ska jag bara säga upp mig? (...) Jag sa till chefen att jag skulle starta eget, vilket är sant eftersom jag nu driver eget företag: mig själv. (*The Scholar* 2014:3, s. 69)

Genom dessa exempel blir det tydligt vad frihet förknippas med; möjligheten att planera sin egen tid och göra det man anser att man har talang för. Dock visar framställningen av dessa personer en typ av illusorisk frihet, eftersom de snarare väljer frihet från trygghet och stabilitet. Denna typ av frihet är istället starkt förknippad med oro och risktagande. Sennett (1999:116ff) menar att risktagande är en nödvändig strategi om man vill lyckas i dagens arbetsliv. Den moderna riskkulturen har utvecklats till att det tas som ett tecken på misslyckande att inte flytta och att stabilitet betraktas som ett halvdött tillstånd. Man hoppas helt enkelt att något nytt ska dyka upp om man till exempel byter arbetsplats, och man besitter en rädsla för att inte agera eftersom passiva människor förtvinar i dagens rörliga samhälle. Själva uppbrottet som kommer om man exponerar sig för risker framställs som ett mål i sig. Fabian Bolin uttrycker sin osäkerhet kring att byta jobb genom att i exemplet innan ifrågasätta om han bara ska säga upp sig från sitt jobb och satsa på sin dröm. Att satsa på sin dröm är starkt förknippat med risktagande eftersom han går från att vara anställd till ett liv präglat av osäkerhet. Beatrice Karlsson berättar i *Shortcut* om sin karriärresa:

Efter ett år bestämde sig Beatrice för att sluta på säljjobbet och ta en paus från London. Men precis då fick hon erbjudande om ett vikariat på Visit Sweden som hon gärna velat jobba på.

- Det fick mig att tänka till. Efter många års kämpande, skulle jag bara ge upp då?
Beatrice tog vikariatet och jobbade på Visit Sweden under ett lärorikt år. Men när vikariatet upphörde var det återigen dags att söka nytt jobb.
(*Shortcut 2014:1, s. 56*)

Beatrice beskriver det som att ge upp inte är ett val, vilket i så fall hade betytt att hon skulle jobba kvar på sitt gamla jobb som säljare. Hon väljer bort ett liv i stabilitet och trygghet eftersom det ses som ett misslyckande. Hon menar istället att hon är tvungen att kämpa på och inte ge upp, och har en vision om att hela tiden flytta eller byta jobb för att på så sätt överleva i dagens arbetsklimat. Det framställs som riskabelt för henne att ta ett nytt jobb eftersom hon inte vet om det kommer passa henne. Hon beskriver att hon måste agera och inte ge upp, vilket är vad som krävs om man inte vill riskera att förtvina i dagens dynamiska samhälle. Man måste exponera sig för risker utan att veta var man är på väg (Sennett 1999:121). I *The Scholar* förklarar Sofi Fahrman att ett av hennes framgångstips är:

Lämna din trygghetszon. Så fort jag får ett jobbuppdrag som gör mig nervös så vill jag absolut testa det. (*The Scholar 2014:2, s. 38*)

Hon säger även följande om sin debut som författare:

Det fanns en stor risk att jag fullständigt skulle göra bort mig. (*The Scholar 2014:2, s. 37*)

I *Shortcut* menar entreprenören Anna Stenberg att det krävs en hel del för att starta eget:

Självklart måste man riskera en hel del. Om du aldrig riskerar någonting kommer du aldrig vinna. Så är livet. (*Shortcut 2014:1, s. 16*)

Genom dessa exempel framgår det hur tidskrifterna konstruerar en bild av frihet som uppmanar läsarna att exponera sig för risker och lämna sin trygga zon till förmån för att göra det man drömmer om. Återigen blir det tydligt att det finns en rädsla för att inte synas eller stagnera, vilket ligger till grund för risktagandet. På så sätt väljer man bort ett liv i trygghet och stabilitet vilket framställningen av personerna i tidskrifterna visar. Fabian Bolin vill ta risken att satsa på det han verkligen älskar istället för ett stabilt jobb och Beatrice Karlsson strävar även hon efter att göra det hon tycker om. Att ta risker framställs genomgående som en förutsättning för att lyckas om man ser till framställningen av personerna i tidskrifterna.

Framställningen av personerna i tidskrifterna visar emellertid en illusorisk frihet, eftersom de bidrar till att legitimera föreställningarna om ett arbetsliv där flexibiliteten har lagts över på individen och där företagen inte längre behöver ta lika mycket ansvar. Framställningen visar att det blir svårt för personerna att planera sin karriär eller sitt liv. Sennett (1999:28-44) menar

att detta beror på att tidsuppfattningen har förändrats i det nya arbetslivet. Det flexibla arbetslivets villkor präglas av ständiga förändringar och kortsiktiga mål vilket betyder att det blir svårt för individen att planera för framtiden eftersom de inte lovas någon belöning eller ett stabilt framtida tillstånd. Dagens flexibla organisationer erbjuder således inte samma kontinuitet som i de stabila byråkratiska organisationerna. Den möjliggjorde en karriärresa i en bestämd riktning där framgång och framåtskridande byggde på erfarenhet. Sennett (2007:61-62) menar att det är en följd av att dagens arbetsorganisationer är mer flytande än stabila, och att den strategiska planeringen istället har lämnat plats för vad han menar är en strategisk förvirring. Individen tvingas snarare till att improvisera sin livsberättelse vilket hotar en bestående jag-känsla.

Detta blir tydligt i exempelvis Beatrice Karlssons berättelse där hon kastas mellan visstidsanställningar och vikariat som inte kan garantera några framtidsutsikter. Tidskrifterna bidrar genom att ständigt återge den här sortens framgångssagor till att upprätthålla föreställningen om en ny generation där hårt jobb och en stor dos självförtroende leder till framgång och lycka. Friheten att följa sina drömmar och göra vad man vill är sådant som porträtteras som rätt väg för att bli framgångsrik. I själva verket är det emellertid också ett liv i otrygghet som konstrueras; risk och oro normaliseras och ses genom tidskrifternas framställning som något attraktivt. Oro och osäkerhet definieras om till lycka i termer av frihet. Tydligt i framställningen av vad frihet är i tidskrifterna är också att det är förknippat med frihet *från* någonting, inte försäkran om en långsiktig säkerhet. Man uppmuntras att kasta sig ut från ens trygga zon till en värld präglad av osäkerhet för framtiden, där ingen trygg framtid är garanterad. Friheten att planera utifrån sig själv betyder tvärtom att man hela tiden måste vara beredd på att överge eller omforma sina planer. Framställningen av personerna i tidskrifterna visar således snarare ett tvång än en frihet. Det är just detta tvångstillstånd som Standing (2013) menar är karaktäristiskt för en ny arbetarklass där frihet byts ut mot osäkerhet; prekariatet. Karaktäristiskt för de människor som utgör prekariatet är att de ser sitt liv som en saga. Det är precis så personernas liv i tidskrifterna framställs – som framgångssagor. Standing menar att det är normalt att de tänker att personlighet, ansträngning, attityd och inställning är avgörande för om man får jobb eller blir framgångsrik vilket precis så personerna i tidskrifterna framställs. Deras jag-fixerade inställning att allt är möjligt är central i framställningen av dem. Denna framställning överensstämmer alltså i stora drag med den bild som Standing återger som egenskaper hos prekariatet. Vidare menar Standing (2013) att människor i prekariatet ofta har tillsvidareanställningar eller

projektanställningar vilket är ett uttryck för en arbetsmarknadsrelaterad otrygghet, inte ett steg mot en ny karriär. Gemensamt för prekariatet är att de inte kan förutse vad som ska hända vilket skapar en utebliven trygghet och en kronisk osäkerhet som inte täcks av något socialt skyddsnät. Beresta, självmedvetna och välutbildade ungdomar som ser frihet som något positivt är en del av prekariatet, och de är inte nöjda med att arbeta med en sak hela livet. Positivt tänkande och höga förväntningar på att du kan bli vad du vill tenderar istället att slå över i en besvikelse. I tidskrifterna lyfts däremot prekariatet fram som något eftersträvansvärt och positivt.

I tidskrifterna återfinns framgångssagor som präglats av en illusorisk frihet i arbetslivet, som karaktäriserats av otrygghet och osäkerhet. I *The Scholar* berättar Anna Korsgren om sitt jobb som DJ:

Hela min lägenhet är full av kvitton som måste bokföras och ångesten smyger sig på varje gång jag inte är helt uppbokad. (*The Scholar* 2014:2, s. 83)

I *Shortcut* berättar Beatrice Karlsson om sin karriärresa kantad av jobb på en pr-byrå utan lön, dubbla arbeten för att kunna försörja sig och jobbet som säljare:

För att slippa dubbla arbeten tog jag jobbet. Men jag är inte en säljartyp och gjorde inte heller så bra ifrån mig. Plötsligt började jag ifrågasätta mig själv och allt jag strävat efter. Det är skrämmande hur mycket ett jobb kan påverka alla delar av ens liv. Jag tappade mig själv och mitt självförtroende. (*Shortcut* 2014:1, s. 56)

Beatrice Karlsson beskriver vidare att hon slutade på säljjobbet och fick erbjudande om ett vikariat, vilket hon tog. Men när vikariatet tog slut var hon tvungen att börja om på ruta ett, och söka jobb igen. Karlsson blir föremål för ett otryggt arbetsliv utan långsiktig struktur. Det finns ingen förutsägbarhet eller säkerhet i hennes karriär eftersom hon går från anställning till vikariat till att söka nytt igen när vikariatet tagit slut. Detta hotar hennes självförtroende, vilket hon i exemplet beskriver att hennes jobbsituation har gjort. Det som porträtteras är ett liv i osäkerhet. I ledaren i *Metro Student* vittnar chefredaktören Sophie Lokko om ett liv i osäkerhet genom framställningen av hennes egen karriärresa:

I höst sätter jag mig i skolbänken igen efter en längre paus. Det vankas kvällskurs. Sena nätter efter jobbet, snabb takt och klasskamrater vars ålder är dubbelt så hög som min. (...) Går det käpprätt åt helvete får jag ta smällen då, inte i förväg och absolut inte i onödan. (*Metro Student* 2014:3, s. 6)

I framställningen av personerna konstrueras med andra ord en bild av ett liv utan framtidsutsikter och istället läggs fokus på att allt ska hända nu. Bauman (2009) menar att tidsuppfattningen i det konsumistiska samhället är pointillistisk. Det betyder att tiden är uppdelad i episoder utan strängar som binder den samman med framtiden eller det förflutna. Vi lever i en hedonistisk kultur med fokus på nuet och en omedelbar tillfredsställelse av behov. Den pointillistiska tiden möjliggör en omstart och ett nytt försök med det gamla misslyckandet om ett behov inte tillfredsställs. Framställningen av personerna i tidskrifterna visar att en omedelbar tillfredsställelse och belöning är målet; att nå framgång och en karriär nu och på en gång. Framställningarna visar att det som vill uppnås är inte en långsiktig framgångsrik karriär, utan framgång ska nås så fort som möjligt. Framställningen av Beatrice Karlsson, som i sin framgångssaga hoppar mellan olika anställningar, kan ses som ett uttryck för en ständig jakt efter att tillfredsställa behov. Den pointillistiska tiden möjliggör hela tiden nya omstarter för Karlsson.

Linda Lomelino, som lever på sin blogg "Call me cupcake", säger följande i en intervju i *Shortcut*:

Går det dåligt kan jag alltid söka ett jobb! (...) Det värsta som kan hända är att misslyckas, och det är inte så farligt. Jag tror att det är viktigt att tänka så för att våga leva som man vill och satsa på sina drömmar. (*Shortcut 2014:1*, s. 25)

Personerna i tidskrifterna porträtteras som högst osäkra arbetare som inte erbjuds någon typ av kontinuitet eller framtidsutsikt för hur livet och karriären kommer att utformas. De är framgångsrika nu, och det är vad som räknas. Ett osäkert arbetsliv som man kastar sig ut i utan vetskap om vad som kommer hända premieras och porträtteras nästan som ett naturligt skede i arbetslivet. Det spelar ingen roll att man är medveten om att ett misslyckande kan inträffa. Ett mönster som går att urskilja i de olika tidskrifterna är framställningen av framgångssagor, vilka ofta innehåller byten mellan olika karriärer. "Från läkare till författare" (*Egoboost magazine 2013:april*, s. 124-125), "Från banking till Broadway" (*The Scholar 2014:3*, s. 69) och "Från London till Lappland" (*Shortcut 2014:1*, s. 56-57) är alla exempel på karriärsagor som karaktäriseras av byten av karriärer, tillsvidareanställningar och jakten på att följa sin drömmar. Genom denna framställning visar tidskrifterna att detta är en del av en framgångsrik karriär där frihet att göra vad man vill premieras, men som tidigare visat är förknippat med ett otryggt arbetsliv. Stabilitet och en trygg anställning beskrivs som något negativt och har därmed förlorat sin moraliska prestige, men att satsa på karriär och ta till alla

medel som krävs oberoende av vilka de är premieras. Sammantaget blir bilden som framställs att denna otrygghet som är dold bakom tidskrifternas framgångssagor måste underhållas för att människor ska jobba hårdare. Tryggheten premieras inte. Tidskrifterna förmedlar på så vis en bild av ett otryggt, prekärt liv snarare än ett framgångsrikt sådant.

5.3 Framgång och att lyckas – vad innebär det?

Genom bilden av dessa framgångssagor är inte bara frihet från anställning och trygghet något som premieras. Egenskaper som att fokusera och tro på sig själv verkar även vara viktiga för att nå lycka och framgång, vilket är av stor vikt för den nya generation som tidskrifterna framställer och riktar sig till.

I *The Scholar* beskrivs Sofi Fahrman som en superkvinna eftersom hon har god självkänsla och på frågan om pengar är en drivkraft för henne svarar hon:

Ja, eller åtminstone en av drivkrafterna. Jag drivs först och främst av lust, men jag vill även tjäna pengar. (*The Scholar 2014:2, s. 38*)

Sofi Fahrmans liv porträtteras som en framgångssaga och dessa egenskaper ses alltså som viktiga för att nå framgång och lyckas. Twenge (2006) menar att unga idag är en generation med gott självförtroende som finner lycka i att fokusera på vad som är viktigt för en själv. De har en tro på att man kan åstadkomma vad man vill bara man tror på sig själv och drivs samtidigt av att tjäna pengar. Linda Lomelino, som livnär sig på sin blogg ”Call me cupcake” säger följande i ett reportage ur *Shortcut*:

För mig är framgång att göra det jag brinner för och det som känns viktigt för mig. (*Shortcut 2014:1, s. 25*)

I *The Scholar* berättar projektledaren Maria Blomqvist följande:

Att tro på sig själv är mitt tips för att göra karriär. (*The Scholar 2014:2, s. 40*)

I *Shortcut* säger Elaine Eksvärd i en intervju om hennes framgång som retorikexpert och föreläsare följande:

Jag gör det jag känner för och försöker inte vara någon annan än mig själv. (*Shortcut 2014:2, s. 28*)

Sammantaget framställer tidskrifterna personerna som att de har en syn på att lyckas och bli framgångsrik som är starkt förknippad med en tro på att man kan åstadkomma vad man vill bara man tror på sig själv och gör det man anser att man är bra på. Framställningen ger en bild av vad framgång och att lyckas är med total fokus på självpromotion. Det är den enskilde

individen som ska lyckas och skapa en framgångsrik karriär – fokus ligger inte på organisationen, arbetskamraterna eller arbetet i sig som en del av en framgångsrik karriär, utan fokus är på vad som är bäst för en själv. På så sätt ger framställningen av personerna i tidskrifterna uttryck för den jag-fixering Twenge (2006) menar utmärker ”Generation me”, vilken betonas starkt i tidskrifterna och lyfts därmed fram som en ideologi. Ansvar har alltså skjutits över till individen. Det är upp till var och en att skapa sin egen lycka.

Sennett (2007:77-94) menar att innehavandet av talang värdesätts i dagens flexibla arbetsorganisationer där potential väger tyngre än individuell prestation. Hantverksskicklighet premieras således inte längre, som det gjorde i tidigare byråkratiska organisationer. Framställningen av personerna i tidskrifterna visar personer som har lyckats eftersom att de gör något de brinner för och är bra på. Fokus ligger alltså på personer som har talang för något; inte som har en lång erfarenhet eller är speciellt kompetenta i ett ämne. Jag-fixeringen betonas även i detta avseende.

Många av karriärsagorna i tidskrifterna beskrivs som att vägen till att lyckas är hektisk och kräver hårt jobb. Nina Åkestam, författare till boken ”Meningen med hela skiten” beskriver vägen som tuff:

Jag har dragits med av väldigt mycket hets genom åren och maxat allt. Det var ett sätt jag jobbade utifrån, jag skulle hinna med precis allt. (...) Vi får följa med på en resa i turbofart. Examen från Handelshögskolan, sex framgångsrika år i reklambranschen, både i Sverige och USA. Långa dagar och sena nätter. (*Metro Student 2014:3, s. 31*)

Fabian Bolin som intervjuas i *The Scholar* lyckades få en praktikplats på en storbank i London efter sin examen på Handelshögskolan och berättar om sin tid där:

Fabian jobbade mellan sju på morgonen till sju på kvällen, ibland mer. Han hade tio semesterdagar per år vilket beskriver arbetsmiljön som intressant...

- Har du sett *Wolf of Wall Street*? Det kanske inte är precis så men ändå rätt likt, en rätt sjuk bransch... och sjuka människor. Man jobbar mycket och sen krök hela tiden. Så ser livet ut. (*The Scholar 2014:3, s. 69*)

På framsidan av *The Scholar 2013:1* är den framgångsrika mäklaren Rakel Hatz, och rubriken lyder:

Konsten att sälja dyrt – Rakel Hatz är ung, framgångsrik och en av Sveriges hårdast arbetande mäklare. (*The Scholar 2013:1*)

I intervjun delar hon även med sig av sina bästa tips till mäklarstudenter:

Förbered dig på att arbeta hårt. Det är en tuff bransch som kräver stort engagemang och kunskap. (*The Scholar* 2013:1, s. 51)

I en intervju med dj-undret Avicii:s manager Ash Pournouri i *The Scholar* trycker han på att drivkraft är en förutsättning för att bli framgångsrik:

Jag har varit uppslukad av varumärket Avicii men nu ser jag att det går att tillämpa samma taktik på vilken bransch som helst (...) Det enda är att folk underskattar att oavsett vad det är så krävs det hårt jobb, du kan ha världens bästa idé men du måste jobba hårt. Vad som har hjälpt mig är min målmedvetenhet, jag har gett mig fan på att jag ska lyckas. (*The Scholar* 2014:3, s. 79)

Dessa framställningar visar att vägen för att lyckas och bli framgångsrik inte alltid är en dans på rosor. Det blir snarare ett konstaterande att det är en kamp att nå lycka och framgång. Man får räkna med att hårt arbete, långa dagar och sena nätter är nödvändigt för att lyckas.

I innehållsförteckningen till *Egoboost magazine 2013:april* fick särskilt rubriken ”Årets 13 starkaste kvinnor” min uppmärksamhet. Detta eftersom jag blev nyfiken på vad som karakteriserade en stark kvinna enligt tidskriften. I tidskriften står följande:

Det är alla starka, självsäkra och inspirerande kvinnor. (*Egoboost magazine* 2013:april)

”Årets egoboostare” utses Mia Skäringer till. Motiveringen lyder:

Med sina starka åsikter, spikraka karriär och humoristiska approach är Mia Skäringer utan tvekan Årets Egoboostare! (*Egoboost magazine* 2013:april, s. 21)

Gemensamt för de andra kvinnorna som utsetts till ”Årets kvinnor” i kategorier som ”Årets konstnär” och ”Årets hjälte” är att de fokuserar på ekonomisk och karriärmässig framgång. Värden som empati, lojalitet och förtroendeingivande har uteslutits till förmån för egenskaper som styrka, självsäkerhet och att vara framgångsrik. Det är egenskaperna som premieras bland starka, framgångsrika kvinnor. Framställningen av ”Årets kvinnor” kan således också ses som ett uttryck för hur en stark jag-fixering betonas i tidskrifterna. Blotta namnet ”Årets Egoboostare” visar att det är den individuella prestationen som betonas. Framställningen av ”Årets Egoboostare” visar att det är individuella egenskaper som gör henne utmärkelsen värdig, vilket reproducerar ideologin om den starka jag-fixeringen som ständigt återkommer i framställningen av personerna i tidskrifterna. Självcentrering framställs således som att vara av stor betydelse för att bli framgångsrik.

Värdet i att lyckas och vara framgångsrik har ändrats i takt med mer flexibla arbetsorganisationer där individen måste vara i ständig beredskap för förändring av sin

situation. Lojalitet och djupare engagemang får inte tid att utvecklas i dagens flexibla arbetsorganisationer, vilket Sennett (1999:32ff) menar leder till ett förtygligande av mänskliga relationer. Det uppstår problem när arbetslivets principer påverkar individens privatliv, vilket han menar att de har gjort.

För att konkretisera beskrivningen av detta återger Sennett (1999) en intervju med Rico, som fungerar som ett levande exempel på hur flexibiliteten och instabiliteten i arbetslivet påverkar långsiktighet och långvariga sociala band. Han betraktar arbetet som ett sätt att tjäna familjen, men arbetslivets krav har kommit att inkräkta på det syftet. Rico har fått uppleva allt från nedskärningar och omstruktureringar till korttidskontrakt och höga samarbetskrav. Detta har lett till att Rico inte känner någon tillhörighet eftersom han inte tillhör ett företag eller arbetsplats. Han menar att det har urholkat hans emotionella liv och skapat en rädsla för att förlora kontrollen över sitt liv. Det faktum att Rico och hans familj tvingats flytta runt har också påverkat hans långsiktiga relationer på så sätt att de snarare är bristfälliga till följd av detta. Samtidigt har arbetslivets krav skapat en oro kring att han kanske inte har möjligheten att uppfostra sina barn med värden av lojalitet och förtroende, eftersom detta inte värdesätts eller finns någonstans. På det här sättet fungerar Rico som ett levande exempel på hur den nya kortsiktiga kapitalismen och arbetslivets flexibla krav hotar karaktären att krackelera, till stor del eftersom de egenskaper som binder individer till varandra inte värdesätts i dagens arbetsklimat (Sennett 1999).

I *Shortcut* återfinns ett reportage om Beatrice Karlsson som jag upptäckte skiljde sig från andra framgångssagor som porträtteras i tidskrifterna. Hennes framgångssaga har använts genomgående i uppsatsen eftersom hon utgör ett paradexempel för den här typen av beskrivningar av hur arbetslivets flexibla krav urholkar oss. Med rubriken ”Från London till Lappland” berättar hon om ett liv kantat av jobbyten och dåligt självförtroende som följd av detta. I takt med att hon får en fast anställning skapar hon sig en förståelse för andra värden som står i kontrast mot att karriären är det viktigaste i livet. På samma sätt som Sennett använder Rico för att illustrera gemene mans oro till följd av situationen i arbetslivet fungerar Beatrice Karlsson som mitt exempel på detta. I intervjun i *Shortcut* säger hon följande:

I London handlade alla intressen om att konsumera på ett eller annat sätt (...) Här i Jukkasjärvi har jag fått tid att återupptäcka min kreativitet och mina intressen (...) Jobbet på Icehotel är en fantastisk karriärmöjlighet och det kräver mycket engagemang och tid. Men mitt liv här är väldigt mycket utanför jobbet också och jag har lärt mig mycket av livsstilen här. Allting handlar inte om konsumtion. Människor här investerar det mesta i sina

familjer och sin fritid. De umgås med vänner och familj och är nära naturen. Det känns värdefullt. (*Shortcut 2014:1, s. 57*)

I framställningen av personerna i tidskrifterna hänger, som tidigare exemplifierat, framgång ihop med att göra det man tycker att man är bra på och att man måste vara medveten om att hårt jobb krävs för att ta sig dit. Bilden av lycka och framgång lämnar i dessa framställningar ute egenskaper som lojalitet och långvarigt förtroende. I bilden har dessa egenskaper inget värde eller framhävs inte som bidragande till lycka och framgång i livet. Fokus ligger på att göra vad som är bäst för en själv. Beatrice Karlssons berättelse står därför i kontrast till dessa beskrivningar, eftersom hon har insett värdet av familj, vänner och fritid för att nå lycka och framgång precis som Rico menar egentligen är det viktigaste i hans liv. Beatrices inställning till att människor i Jukkasjärvi värdesätter familj, vänner och fritid framställs som att hon tycker att det är annorlunda och unikt. Hon förvånas nästan över att det är på det här sättet. Framställningen av att man i Jukkasjärvi prioriterar familj, fritid och vänner konstrueras nästintill som exotiskt i denna kontext, eftersom det skiljer sig så väsentligt från de andra framgångssagor som förekommer i magasinerna där detta inte framställs som något av värde för att bli framgångsrik eller lyckas i livet. I både Beatrice och Ricos berättelse blir det tydligt vad som egentligen är viktigt – inte att karriären är allt utan att det finns annat av värde. I dagens arbetsliv är man sin egen lyckas smed, men slutar ett liv där man bara värdesätter sig själv verkligen lyckligt?

Ett liv av korttidsanställningar och projektanställningar i flytande organisationer, precis som det liv Beatrice Karlsson kan ses som en nyckelfigur för, kan påverka det faktum att man inte bygger några intima eller långsiktiga relationer. Dessa byts istället ständigt ut i ett klimat av jobbyten och ständigt fokus på att den egna framgången. Putnam (2001) menar i *"Bowling Alone"* att vi under de senaste decennierna har blivit alltmer egoistiska och fokuserar på att sköta oss själva. Titeln på boken fungerar som en metafor; från att tidigare ha bowlat tillsammans med vänner, bowlar allt fler ensamma idag. Han kallar de nätverk och anknytningar som finns mellan individerna i ett samhälle för socialt kapital. Effekten av dem är att skapa förtroende och engagemang i samhället, vilket Putnam menar har luckrats upp. Ricos och Beatrice Karlssons livsberättelser som tidigare beskrivits, visar att arbetslivets flexibla krav på individen tenderar att luckra upp förtroende och lojalitet människor emellan och framställningen av personerna i tidskriften bidrar till att upprätthålla den bilden. Detta eftersom värdet av socialt kapital nästintill utelämnas, och när värdet av detta premieras framställs det som i unikt vilket blev tydligt i Beatrices berättelse. Genom framställningen av

många andra av berättelserna som exemplifierats tidigare riskerar många av dem att bowla ensam om det endast är det egna jaget som är fokus i dagens flexibla arbetsorganisationer.

Genom Angelica Blicks uttalande i en intervju i *Metro Student* blir det också tydligt att värdet av hur vi ser på relationer har ändrats. På frågan ”Har på nattduksbordet” svarar hon följande:

Jag är i princip ihop med min mobil, så om jag hade haft ett nattduksbord skulle den ligga där. (*Metro Student 2014:3, s. 60*)

Här kopplas värdet i en relation till materiella ting som står i kontrast till den reflektion om betydelsen av nära relationer som Beatrice Karlsson gör i sin berättelse. Karlsson ser värdet i verkliga relationer, medan Blick ser värdet i hennes relation med sin mobil. Turkle (2011) menar att teknologin hjälper oss att skydda oss själva från våra relationer och påverkar oss att se våra liv online som själva livet. På det sättet blir vi mindre engagerade i relationerna i verkliga livet och inte intresserade av människors äkta känslor. Att vi istället skapar relationer online betyder att vi är mer bundna till varandra än någonsin men inte på ett intimt, verkligt sätt. Framställningen av Blick visar hur en så pass stark känsla som kärlek är kopplad till hennes mobil; tanken om vad kärlek är har således förändrats i takt med den teknologiska utvecklingen och står i stor kontrast till hur Beatrice Karlsson ser på relationer. Att teknologiska ting på det sättet värdesätts så högt visar hur viktiga de har blivit i vår syn på vad relationer och lycka är. Denna framställning i *Metro Student* konstruerar en bild av lycka som kan förknippas med materiella ting istället för verkliga relationer.

5.4 Generation ångest?

Hur lycklig blir man egentligen av att bara satsa på sig själv, jobba hårt för en illusorisk frihet, leva i ständig otrygghet, inte ta hänsyn till mänskliga relationer och kastas runt mellan olika anställningar? Tidskrifternas framställning menar att vägen till framgång och lycka är genom allt detta. Den bilden konstrueras i karriärmagasinen genom både utelämnning av att se värdet av lojalitet och förtroende som egenskaper för att lyckas, men också genom att återge en bild av att många olika anställningar och kanske depression på kuppen är ett vanligt inslag bland dagens framgångsrika unga. Otrygghet och osäkerhet är samtidigt något som premieras eftersom frihet ses som frihet från någonting; en säker anställning och därmed en säkrad framtid. Genom den bild av vad lycka och framgång är som tidskrifterna konstruerar visar tidskrifterna snarare en väg mot oro, utbrändhet och instabilitet, än en väg till framgång och lycka. Författaren till ”Meningen med hela skiten”, Nina Åkestam, har förekommit tidigare i analysen. Detta eftersom hon berättar om ett liv med ikonisk status för den här typen av

analys som jag gör. Hon berättar i en intervju i *Metro Student* om att hon fick en utmattningsdepression till följd av examen från Handelshögskolan och sex år i reklambranschen. Åkestam har börjat reflektera kring sin situation och vad hon egentligen vill uppnå:

”Långa dagar och sena nätter. Utmärkelser och priser, skrivande till pennan blöder. Glädje och passion, men också år av ångest, stress, utbrändhet, terapi och antidepressiva medel. Till slut kunde jag inte annat än ställa mig frågan, vad är egentligen grejen? Varför gör jag det här?” (*Metro Student 2014:3, s. 30*)

Fabian Bolin som tidigare exemplifierats, kan även han ses som en figur med speciell stjärnglans i dessa sammanhang. I *The Scholar* berättar han om sitt liv som banker i London och hur det påverkade honom:

Men livet i London tärde på Fabian, en klassisk söndagsångest gånger tusen. - Att sitta där dag ut och dag in, med noll rast, en lunchpaus där du får springa och hämta käk och sedan sitta framför tio skärmar varav nio är Excel-ark där det bara snurrar bonds är inte kul. (*The Scholar 2014:3, s. 69*)

Bloggerskan Angelica Blick berättar i *Metro Student* att livet som bloggare är en stressig tillvaro:

Många inom bloggvärlden går in i väggen (...) Eftersom allt som händer är kul är det lätt att köra på utan att stanna upp. (*Metro Student 2014:3, s. 65*)

Anna Korsgren, DJ som intervjuas i *The Scholar* berättar också:

Ångesten smyger sig på varje gång jag inte är uppbokad. (*The Scholar 2014:2, s. 83*)

De personer som intervjuas i tidskrifterna framställs som självmedvetna och ofta välutbildade unga människor. Trots detta menar Standing (2013) att de är en del av en ny social klass; prekariatet. Prekariatet förenas i den ångest och oro som arbetslivets flexibla och otrygga villkor på det här sättet för med sig. Genom dem framställning av personerna som görs i tidskrifterna målas prekariatet upp som något eftersträvansvärt. Genom bilden som tidskrifterna konstruerar av hur det är att bli framgångsrik idag, blir det tydligt att oro och depression hör till arbetslivet och strävan efter att lyckas. Det ifrågasätts inte i intervjuerna utan istället normaliseras oro och otrygghet till följd av ett hektiskt eller ostabilt arbetsliv. Det ses till exempel som ”normalt” att många inom bloggvärlden går in i väggen. Att hamna i den situationen verkar vara ett steg i rätt riktning mot en framgångsrik karriär, eftersom det är vad som tillslut uppnås i dessa framgångssagor. Att ångest, oro och depression blir ett vanligt

inslag i en ung människas liv som kantas av osäkerhet och otrygghet till följd av att man exempelvis inte vet när nästa lön kommer eller om man får ha sin anställning kvar (Standing 2013). I termer av detta är det inte så konstigt att DJ:n Anna Korsgren är ångestfylld eftersom hon inte är fullt uppbokad och därmed inte vet när pengarna kommer in, det är inte förvånande att Nina Åkestams arbetsliv har tagit makten av hela hennes liv och förstört hennes självförtroende. Inte heller är det häpnadsväckande att Fabian Bolin till slut får ångest över de flexibla villkor som arbetslivet ställer. Beatrice Karlsson, som har fungerat som en nyckelfigur genom hela analysen tack vare hennes unika framgångssaga, är även framställningen av henne ett exempel på hur en prekär livssituation med visstidsanställningar och vikariat urholkar självkänslan och leder till ångest.

I tidskrifterna blir det uppenbart att det som personerna egentligen strävar efter är en trygg punkt i livet. Författaren och föreläsaren Nina Åkestam berättar i *Metro Student*:

Idag har Nina Åkestam en helt annat inställning till livet än vad hon hade innan kraschen. Hon känner ett lugn i det hon gör, jobbar lagom mycket och har metoder för att hantera vardagen.

- Jag kommer aldrig vakna upp och känna att allting är perfekt. Skillnaden mot tidigare är att jag idag kan känna ro i det. (*Metro Student 2014:3, s. 32*)

Åkestams tidigare liv ”innan kraschen” framställs som kantat av stress, hårt jobb och oro men genom ovanstående citat blir det tydligt att framställningen av Åkestam visar att ett liv med stress och oro egentligen inte är vad hon vill uppnå. Det är genom framställningen av henne snarare ett stabilt och lugnt liv där stress och oro inte tar över som är det hon strävar efter. I *The Scholar* finns en intervju med den framgångsrika fastighetsmäklaren Fredrik Eklund som grundade företaget Eklund Stockholm New York AB samt gjort succé i reality-serien Million Dollar Listing. På frågan ”Vad lever du efter för motto?” svarar Fredrik följande:

Att livet är riktigt kort och ingen bryr sig egentligen om din lycka förutom du själv. Du är din egen smed och du skapar dig själv varje sekund genom de beslut du hela tiden tar. (*The Scholar 2013:2, s. 40*)

På frågan ”När var du riktigt lycklig senast och varför?” svarar dock Eklund följande som kan tolkas som motsägande mot vad han beskriver att lycka är för honom:

Just nu. Nygift, på väg att skaffa barn, ny lägenhet och tack vare allt spännande som händer runtomkring mig. (*The Scholar 2013:2, s. 40*)

Framställningen av Fredrik Eklund beskriver att han egentligen finner lycka i värden av familj, boende och kärleksrelationer vilket kan ses som motsägelsefullt eftersom han beskrivit att ingen annan bryr sig om hans lycka förutom han själv. Framställningen visar tydligt att

något annat egentligen också är viktigt för Eklund; nämligen värdet i att ha familj och sociala relationer. Framställningen av Eklund visar att han trots allt inte lever efter mottot att du är din egen lyckas smed. Den bild som konstrueras i tidskrifterna genom dessa exempel visar snarare att lycka är förknippat med mellanmänskliga relationer, lugn och trygghet. Det blir dessutom tydligt genom Beatrice Karlssons berättelse från *Shortcut* som tidigare exemplifierats. Hon började se livet på ett annat sätt i samband med att hon fick ett fast jobb:

Hon trivdes med jobbet (...) Samtidigt började livet i Jukkasjärvi att väcka nya sidor inom henne (...) Jobbet är utvecklande och livet har fått en ny dimension. (*Shortcut 2014:1, s. 57*)

Det framställningen av Karlsson visar är övergången från ett liv kantad av vikariat och dubbla arbeten som urholkade hennes självkänsla till en trygghet i sitt liv till följd av en fast anställning. På det här sättet blir det uppenbart hur mycket jobb påverkar ens liv, vilket Karlsson själv beskriver. Det hon trots allt vill uppnå är ett tryggt arbetsliv. Att hon beskriver att hon upptäckt att relationer och fritid spelar stor roll i sitt liv är hon ensam om i jämförelse med de andra karriärsagorna som exemplifierats, eftersom de lämnar ute dessa värden och fokuserar på den individuella prestationen. Hur lycklig blir man egentligen genom att bara sätta sig själv i fokus? Asplund (1987) hänvisar fenomenet utbrändhet till mellanmänskliga förhållanden eftersom den abstrakta socialiteten breder ut sig. Vi fostras, utbildas och socialiseras in i den abstrakta socialiteten i ett samhälle som tappar förmågan till interaktion. Om ungänget mellan människor blir alltmer abstrakt, dör den ömsesidiga responsen och ett mekaniskt umgänge kvarstår, vilket leder till att vi blir offer för trötthet och känslöbortfall. Utbrändhet orsakas alltså av att interaktionen mellan alltmer abstrakta samhällsvarelser som tilldelas sina roller och sköter sina individuella sysslor blir socialt responslösa. På det här sättet blir det svårt för individen att hysa omtanke om andra människor, eftersom interaktionen mellan abstrakta samhällsvarelser inte genererar några känslor. Det leder till känslöbortfall, menar Asplund, och vidare till utbrändhet.

Framställningen av personerna som intervjuas i tidskrifterna ger en bild av en grupp människor som nått framgång genom hårt jobb, en stor dos självförtroende och ett enormt driv. De sätter sig själva i första hand och, som tidigare klargjorts i analysen, har värdet av relationer utelämnats i beskrivningen av ett framgångsrikt liv. Ett liv med fokus på den enskilda individens lycka tenderar att i slutändan inte bli så lyckligt trots allt, eftersom det individuella fokuset kan leda till social responslöshet. Det blir således svårt att hysa omtanke om andra människor om lycka och framgång är detsamma som att sköta sig själv. Bara namnet på en av magasinerna som varit fokus i denna uppsats är *Egoboost magazine*. Eftersom

de utnämner sig själva som ett magasin riktat till unga som vill göra karriär blir det genom namnet tydligt att karriär är förknippat med den individuella prestationen. Tidningarna bidrar till att upprätthålla föreställningen om en ny generation, som utgörs av dagens unga som befinner sig i ett tillstånd som legitimeras och normaliseras genom framställningen av personerna i tidskrifterna. Även om den nya generationen har som ambition att nå framgång och lycka är det istället, i ljuset av Sennetts, Standings, Putnams och Asplunds teorier, en illusorisk framgång och lycka som eftersträvas. En begränsad frihet konstrueras, som nästintill kan betraktas som falsk, konstrueras genom risktagande och lägger istället grunden för ett otryggt och osäkert liv. Bilden av att lyckas som är förknippat med fokus på den egna individen har visat sig inte leda till lycka i slutändan, eftersom känslan av osäkerhet och otrygghet riskerar att ta över. Samtidigt visar utelämnandet av förståelsen för värdet i mellanmänniska relationer till förmån för fokus på den egna individen få oanade konsekvenser som utbrändhet. Ensam är inte stark, vilket framställningen av de personer i tidskrifterna som jag exemplifierat genom analysen hävdar. Istället visar framställningen att vägen till framgång och lycka riskerar att bli vägen till ensamhet, osäkerhet och otrygghet – till ett liv som den ensamma bowlaren.

Studiens resultat har således visat symptom på något mer generellt i samhället; en bild av en ny, självcentrerad generation som konstrueras i dagens populärkulturella texter. Tidskrifternas framställning kan ses som en del av ett mönster i dagens populärkultur som visar en bild av dagens unga som självcentrerade och karriärsinriktade, en bild som vi som läsare socialiseras in i. Visionen med denna studie är att få upp ämnet på samtalsagendan och lyfta upp behovet av en diskussion kring den problematiska framställningen av lycka och framgång i populärkulturella texter.

6. Referenser

Asplund, Johan (1987). *Det sociala livets elementära former*. Göteborg: Bokförlaget Korpen

Bauman, Zygmunt (2009). *Konsumtionsliv*. Göteborg: Daidalos AB

Blok, M. & Groenesteijn, L. & Schelvis, R. & Vink, P (2012). New ways of working: does flexibility in time and location of work change work behavior and affect business outcomes? *IOS Press*

Costa, Giovanni. Sartori, Samantha. Åkerstedt, Torbjorn (2006). Influence of flexibility and variability of working hours on health and well-being. *Informa Healthcare*

Hellspong, Lennart (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur

Hughes, James (2005). Bringing emotion to work: emotional intelligence, employee resistance and the reinvention of character. *Sage Publications*

Putnam D. Robert (2001). *Bowling Alone – The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster

Sennett, Richard (1999). *När karaktären krackelerar – människan i den nya ekonomin*. Stockholm: Atlas

Sennett, Richard (2007). *Den nya kapitalismens kultur*. Stockholm: Atlas

Standing, Guy (2013). *Prekariatet – den nya farliga klassen*. Göteborg: Daidalos AB

Turkle, Sherry (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*. New York: Basic Books

Twenge, M. Jean (2006). *Generation me – why today's young Americans are more confident, assertive, entitled – and more miserable than ever before*. New York: Free Press

Østbye, H. & Knapskog, K. & Helland, K. & Larsen, Leif Ove (2004). *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber ekonomi

Vogel, A. & Lang, I (2006). Working in the age of flexibility: 'Crisis of work' and the meaning of volunteering. *Paper presented at the 101th Annual Conference of the American Sociological Association*

6.1 Empiri

Egoboost magazine nr april 2013

Metro student nr 3 2014

Shortcut nr 1 2014

Shortcut nr 2 2014

The Scholar nr 2 2014

The Scholar nr 3 2014

The Scholar nr 1 2013

The Scholar nr 2 2013